

18. 6. 2010

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Trestní úprava úplatkářství - Bude se po vzoru Německa stíhat úplatkářství lékařů v českém zdravotnictví?

V České republice stejně jako v Německu je ve zdravotnictví pro řadu subjektů důležitý obsah lékařských předpisů, které vystavují výhradně smluvní lékaři zdravotních pojišťoven oprávnění k proskripci léků. Kromě pacienta je obsah lékařských předpisů důležitý zejména pro farmaceutické společnosti a lékárny.

WHITE & CASE

Podobně jako u nás pak ani v Německu není výjimkou, že zejména výrobci léčiv mají snahu naklonit si vybrané smluvních lékaře, kteří jsou k proskripci léků oprávnění. Většinou jde o snahu se za pomoci různých marketingových nástrojů (které mohou zahrnovat i materiální či nemateriální protislužby lékařům) dané lékaře přesvědčit, aby předepisovali konkrétní léky, které daná společnost vyrábí nebo v případě lékárníka pak léky dražší, u nichž smluvní pojišťovna uhradí více.

V Německu bylo již delší dobu odbornou právní veřejností diskutováno, zdali některé formy agresivního marketingu farmaceutických firem či lékárníků vůči lékařům předepisujícím léky, může být považováno za trestný čin podplácení a jednání lékařů pak za přijímání úplatků či nikoliv. Až do letošního února odmítala německá státní zastupitelství taková jednání stíhat jako trestný čin a netroufala si obvinít lékaře z braní úplatků.

Německé soudní rozhodnutí

Situace se však zásadním způsobem změnila koncem února letošního roku, když dolnosaský Vrchní zemský soud v Brunšviku (německy: Braunschweig) vydal přelomové soudní rozhodnutí a odsoudil lékárníka a dva lékaře za úplatkářství.

Soud řešil případ majitele lékárny, který spolufinancoval přestavbu vedlejší lékařské ordinace tak, že jejím dvěma lékařům posílal měsíční finanční příspěvky na nájem za ordinaci. V okamžiku, kdy se pokusil si tyto náklady na opravu lékařské ordinace uplatnit jako daňově uznatelné, dostal se do hledáčku finančního úřadu, který o tom informoval příslušné státní zastupitelství. Z vyšetřování vyplynulo, že daní lékaři (na oplátku za poskytnuté finance) předepisovali svým pacientům záměrně drahá cytostatika (léky na léčbu rakoviny) s vysokým příspěvkem zdravotní pojišťovny, ti pak ve většině případů zašli k sousedícímu lékárníkovi, aby si předepsané medikamenty vyzvedli, čímž nepřímo zajistili, že lékárník kasíroval vyšší příspěvky od smluvních zdravotních pojišťoven, než kdyby se jednalo o cytostatika běžně předepisovaná. Zmíněný soud pak jednání lékárníka i lékařů

posoudil jako trestný čin úplatkářství, konkrétně jako trestný čin přijetí úplatku v případě lékaře a trestný čin podplácení v případě lékárníka. Soud opřel svůj závěr zejména o argument, že smluvní lékař je „osobou pověřenou“ zdravotní pojišťovnou, která má povinnost zaplatit stanovenou cenu léku, kterou smluvní lékař pacientovi předepsal. Přitom označil smluvní lékaře za klíčové subjekty v rámci zajišťování léčiv.

Česká republika

Dané rozhodnutí by nemělo zůstat bez povšimnutí ani u lékařů, lékáren a farmaceutických firem působících v České republice. Nelze totiž vyloučit, že se tímto rozsudkem bude v budoucnosti inspirovat i některý ze zdejších soudů. Prostor jim k tomu totiž od 1. ledna 2010 dává trestní úprava úplatkářství uvedené v § 331 až – 334 nového trestního zákoníku.

Od letošního roku totiž došlo k zásadnímu doplnění dosavadní trestněprávní úpravy úplatkářství. Nový trestní zákoník jako trestný čin přijetí úplatku postihuje nejen přijetí nebo slib úplatku v souvislosti s obstaráváním věcí obecného zájmu, ale nově i v souvislosti s podnikáním. Totéž se pak týká i skutkové podstaty trestného činu podplácení, kterého se může dopustit kterákoliv fyzická osoba i v souvislosti s podnikáním tím, že poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek. Přitom úplatkem není podle nového trestního zákona jen majetkové obohacení, ale i jakákoliv nemajetková forma zvýhodnění, na kterou není za normálních okolností nárok.

Přitom trestný čin přijetí úplatku lékařem může být podle nového trestního zákona v případě, že půjde o úplatek ve výši 5 milionů korun a více, sankcionován trestem odnětí svobody až na dvanáct let. V případě trestného činu podplácení ze strany zástupců lékárny nebo výrobce léčiv pak je nejpřísnějším trestem 6 let odnětí svobody.

Dosavadní zkušenosti s trestáním úplatkářství bohužel ukazují, že je v praxi velmi obtížné prokázat, že se jednalo o úplatek, a tedy o některých z trestných činů úplatkářství. Na této situaci nezmění nic ani nový trestní zákoník.

Ladislav Smejkal

[White & Case advokátní kancelář](#)

Na Příkopě 8
110 00 Prague 1

Tel.: + 420 255 771 111
Fax: + 420 255 771 122

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžitě pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)
- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)
- [Zásadní novinky v oblasti trestní odpovědnosti právnických osob v roce 2026](#)
- [Kauza Skender Bojku: Putativní nutná obrana optikou ÚS](#)
- [Novela zákona o trestní odpovědnosti právnických osob](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Dětský certifikát](#)